

Att designa en vagina

En intervjustudie om kvinnlig kosmetisk intimkirurgi, synen på det kvinnliga könsorganet och framställningen av kvinnlig sexualitet ur ett perspektiv om mänskliga rättigheter.

Felicia Forsström

I *Sydsvenskan* den 27 september 2016 kunde läsaren ta del av en artikel om hur kvinnosjukvården vid Skånes Universitetssjukhus arbetar för att rekonstruera könsstympade flickor och kvinnor för att de vill debutera sexuellt, kunna urinera normalt eller för att underlätta vid en förlossning. I samma artikel beskrevs en ökande patienttillströmning av unga kvinnor som ville operera bort delar av sina blygdläppar eller försnäva slidan, utan att de hade några fysiska besvär sedan tidigare. Pia Teleman, chef för kvinnosjukvården på Skånes Universitetssjukhus, intervjuades i artikeln och hävdade att unga kvinnor får ideal från pornografi och vill operera sina kön för att de tror att det kommer ge dem ett bättre sexliv. Hon menade även att det finns för lite kunskap om det kvinnliga könets anatomi och funktion i Sverige och att ”tillfälliga trender medför ingrepp som kan orsaka smärta och ärrbildning.”¹

¹ Werner, Maria, ”Kunskapen om underlivets normala anatomi och funktion inte tillräcklig”, *Sydsvenskan*, pub. 2016-09-27, (hämtat 2016-11-23), <http://www.sydsvenskan.se/2016-09-27/kvinnor-begar-att-fa-sina-underlivstympade>.

Finns det ett ideal för hur det kvinnliga könet ska se ut? Denna artikel syftar till att skapa förståelse för attityder till kvinnlig kosmetisk intimkirurgi (KKI), framställningen av det kvinnliga könet och kvinnlig sexualitet i Sverige ur ett perspektiv om mänskliga rättigheter. En enkätundersökning och fyra intervjuer med kvinnliga juridikstudenter och genusvetarstudenter på Lunds universitet ligger till grund för studien.²

Kvinnlig kosmetisk intimkirurgi

Det är förbjudet med kvinnlig könsstympling i Sverige, vilket innefattar alla former av förändringar i det kvinnliga könsorganet, med eller utan medgivande.³ Socialstyrelsens etiska råd har slagit fast att detta inte gäller *kvinnlig kosmetisk intimkirurgi*, som istället klassas som plastikkirurgi.⁴ Kosmetisk intimkirurgi innebär i denna studie när en kvinna inte har några fysiska problem med sin vagina, men ändå vill genomgå intimkirurgi. Till de vanligaste ingreppen hör blygdläppsplastik, som innebär en förminskning eller förstoring av blygdläpparna, och slidförsnävning, som innebär att viss muskulatur från slidan skärs bort och slidväggarna sys ihop tajtare än innan.⁵ Även om flera olika kliniker erbjuder dessa former av operationer är forskningen om hur många kvinnor som genomgår kosmetisk intimkirurgi

² De intervjuade benämns i artikeln *Genusvetarstudent A*, *Genusvetarstudent B*, *Juridikstudent A* och *Juridikstudent B*. Enkäten skickades ut till 159 studenter och genererade 64 svar. Eftersom även intervjuer genomfördes och många av svaren var tämligen lika, ansågs materialet som inkom vara tillräckligt.

³ SFS, Lag (1982:316), samt lag (1998:407), *Med förbud mot könsstympling av kvinnor*, Socialdepartementet.

⁴ Wärgård, Mia, "Intimkirurgi strider inte mot lagen", *Dagens medicin*, pub. 2004-04-14, (hämtat 2016-12-09), <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2004/04/14/intimkirurgi-strider-inte-mot-lagen/>.

⁵ Brodda, Hanna, "Läkare varnar för skönhetsoperationer i könet", *Dina Mediciner*, pub. 2013-06-03, senast uppdaterad 2014-06-10, (hämtat 2016-11-22), <http://dinamediciner.se/nyheter/lakare-varnar-skönhetsoperation-i-konet>.

och varför, mycket knapphändig. Branschen är relativt oreglerad och det är upp till de plastikkirurgiska klinikerna att sätta en policy kring åldersgräns.⁶

Operation för att bli ”normal”

Kathy Davis skriver i sin bok *Reshaping the female body. The Dilemma of Cosmetic Surgery* att kvinnor som genomgår plastikkirurgi inte bara är styrda individer, utan kompetenta och medvetna beslutsfattare.⁷ Enligt Davis verkar beslutet att plastikoperera sig i större utsträckning handla om att uppnå vad individen anser vara den ”normala” standarden, än en vilja om att bli vackrare.⁸ Davis menar dock att valet att genomgå plastikkirurgi är gjort under villkor som kvinnor inte har skapat. Skönhetsnormer och makt- och könsstrukturer finns närvarande och kommer att påverka de val kvinnor gör.⁹

I och med uppkomsten av kosmetisk intimitet tydliggörs skönhetsnormer för det kvinnliga könsorganet. Genom historien har kvinnans kön enligt Emma L. E. Rees mystifierats, saknat en benämning och setts som något smutsigt och fult. Exempel på detta är ordet *fitta* som använts som ett skällsord.¹⁰ Även ordet *vagina* innehar en problematik då *vagina* enbart kännetecknar de inre delarna av en kvinnas könsorgan.¹¹ Rees hävdar att problem, osanningar och mystifiering kring det kvinnliga könsorganet måste

⁶ Werner, Maria, ”Förminska blygdlappar – hjälp för kvinnor eller lagbrott?”, *Sydsvenskan*, pub. 2016-10-26, (hämtat 2016-12-12), <http://www.sydsvenskan.se/2016-10-26/forminska-blygdlappar--hjalp-for-kvinnor-eller-lagbrott>.

⁷ Davis, Kathy, 1995, *Reshaping the female body. The Dilemma of Cosmetic Surgery*, Routledge, s. 1-7.

⁸ Davis, 1995, s. 161-163.

⁹ Davis, 1995, s. 117-120.

¹⁰ Rees, Emma L. E. *The Vagina. A Literary and Cultural History*, 2015, Bloomsbury s. 5-15.

¹¹ I denna studie tillfrågades studenterna om hur de helst benämner sitt könsorgan och det oftast förekommande ordet blev *vagina*. Således använder sig denna studie av detta ord.

försvinna, eftersom det leder till onödigt lidande. Kvinnor har rätt att erhålla adekvat sjukvård och kunskap om sitt eget kön.¹²

I denna studie slås Davis och Rees forskning samman till en feministisk teori om idealkonstruktion av kvinnors kön och sexualitet, som används till att undersöka synen på kvinnlig kosmetisk intymkirurgi. Materialet som genererades av utskickad enkät kvantifierades och sammanställdes i diagram, och intervju svaren analyserades i en deduktiv innehållsanalys¹³ med fem kategorier: *idealkonstruktion*, *framställningen av den defekta vaginan*, *framställningen av kvinnors sexualitet*, *rättighet och acceptans* och *moraliska motsägelser*. Dessa kategorier används för att belysa vem och vad som kan skapa ideal och hur dessa ideal kan skapa normer som framställer det icke-normativa som defekt. Kategorin med sexualitet används för att undersöka hur synen på sexualitet och kön hör ihop. Att koppla undersökningen till rättighet, acceptans och moraliska motsägelser innebär en diskussion om mänskliga rättigheter, gränsdragningar, olika resonemang och konsekvenser. Målet med studien är inte att skuldbelägga kvinnor som har genomgått kosmetisk intymkirurgi och framhålla dem som offer för en patriarkal världsordning, utan istället lyssna till kvinnors åsikter om kosmetisk intymkirurgi och förstå var kvinnor står i relation till sitt eget kön.

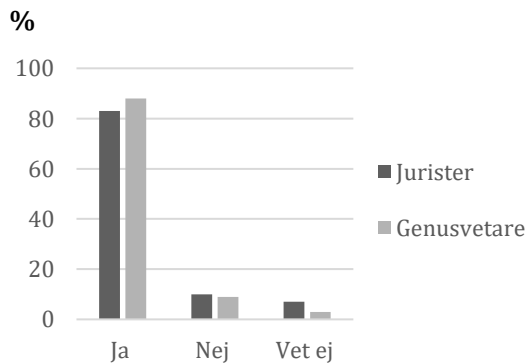
¹² Rees, 2015, s. 5-18.

¹³ Satu Elo & Helvi Kyngäs, 2008, "The qualitative content analysis process", *Journal of Advanced Nursing*, s. 108-109.

Idealkonstruktion

Diagram 1 visar att majoriteten av respondenterna anser att det finns ett ideal för hur det kvinnliga könsorganet ska se ut. I enkäten nämnde en stor andel av respondenterna pornografi som källa till idealkonstruktion, eftersom det är ett av få ställen där vaginan exponeras. Sara Rodrigues menar i en artikel att kvinnor till viss del får ideal från pornografi, men att all idealkonstruktion inte kan förenklas och skyllas på det. Idealerna finns runt omkring oss i samhället, dels på grund av att kvinnor har börjat raka eller vaxa sitt kön, vilket gör dem synliga på ett annat sätt än tidigare, och dels av bikinins uppkomst. Hon föreslår att vad som framstår som normalt eller onormalt även sprids via bristen på varierande bilder av vaginor från läroböcker i skolan.¹⁴

1. Finns det ett ideal för hur det kvinnliga könsorganet ska se ut?

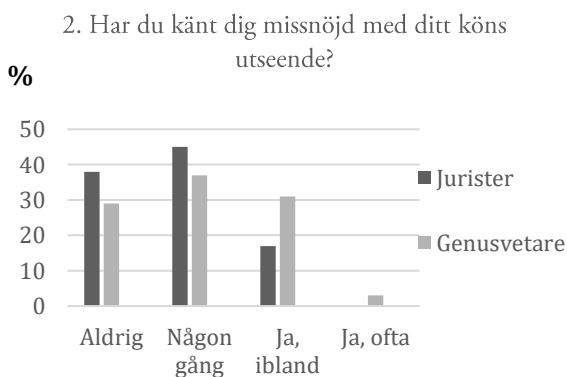
Även några av respondenterna ansåg att påverkan kunde komma ifrån andra håll, som sociala medier eller bikinireklam ”där modeller i bikinis inte ser ut

¹⁴ Rodrigues, Sara, ”From vaginal exception to exceptional vagina: The biopolitics of female genital cosmetic surgery”, *Sexualities*, nr. 15, vol. 7, 2012, s. 785-786.

att ha några blygdläppar alls”.¹⁵ Flera respondenter nämnde att språkbruket har en stor del, då det kvinnliga könet har saknat benämning och setts som en motpol till det manliga, det vill säga ett hål. Om idealet är ett hål, och att ingenting ska synas passar större blygdläppar inte in i den bilden. Detta kan leda till att kvinnor uppfattar sig som att falla utanför normen och vilja förändra vaginans utseende:

... jag tycker att det är väldigt så här ehm att det ska vara litet, tajt. Ja. Det ska vara så här... nä men bara litet... känner jag. Att det ska vara... inget hår och... väldigt så... så lite... Att det inte får vara groteskt på något vis, känner jag. (...) Och typ man börjar tänka själv att man kanske inte... att det inte ser top noch ut. Eller så som man blivit tillsagd att det ska se ut. (Genusvetarstudent B).

Intervjupersonen anser att det finns en form av idealkonstruktion som påverkar henne negativt. Liknande svar gav alla fyra intervjupersonerna, samt flera respondenter vilket visas i diagram 2.

¹⁵ Svar från en juridikrespondent i enkäten.

Fiona J. Green skriver i en artikel om fenomenet Designer Vaginas, vilket innebär att vaginan designas till att se ” snyggare ” ut genom operation. Hon menar att kvinnor som vill operera sig kosmetiskt oftast inte har några fysiska problem från början, men upplever att deras köns utseende inte lever upp till det standardiserade idealet i samhället.¹⁶ Vad är det som skapar dessa standardiserade ideal? Följande stycke är hämtat ifrån Victoriakliniken, som erbjuder blygdläppsplastik:

Den vanligaste formen av intimitkirurgi är blygdläppsplastik, där de inre blygdläpparna förminskas för att skapa en bättre harmoni i storlek och form. De inre blygdläpparna kan efter puberteten upplevas som för stora om de hänger långt nedanför de yttre. I stående kan detta upplevas som en ”liten snopp” vilket för vissa kvinnor kan verka hämmande.¹⁷

Flera ordval i ovanstående citat stärker en idealkonstruktion. Det framstår som att en kvinna med längre inre blygdläppar är onormal och att hennes kön då saknar harmoni i storlek och form. Efter detta kommer liknelsen med att långa inre blygdläppar kan liknas med en ”liten snopp”, vilket framställer långa blygdläppar som defekt. Vaginer ser olika ut och kvinnors kön förvandlas inte till manliga könsorgan i fall av långa inre blygdläppar. Faktum är att det inte är ovanligt att de inre blygdläpparna växer ut medan de yttre krymper, ju äldre kvinnor blir.¹⁸ Att likna långa inre blygdläppar med ett

¹⁶ Green, Fiona J. “From clitoridectomies to ‘designer vaginas’: The medical construction of heteronormative female bodies and sexuality through female genital cutting”, *Sexualities, Evolution and Gender*, 2005, Vol. 7, nr. 2, Routledge, s. 159-164.

¹⁷ Victoriakliniken, ”Behandlingar”, fliken *intimitkirurgi*, (hämtat 2016-12-05), <http://www.victoriakliniken.com/behandlingar/intimitkirurgi/>.

¹⁸ Vårdguiden 1177, ”Sex och relationer”, flikarna *kroppen* och *kvinnans yttre könsorgan*, redaktör Johan Nilsson, pub. 2013-11-13, (hämtat 2016-12-05), <http://www.1177.se/Stockholm/Tema/Sex-och-relationer/Kroppen/Kvinnans-yttre-konsorgan/>.

manligt könsorgan skulle både kunna verka hämmande och idealkonstruerande.

Framställningen av den defekta vaginan

Green skriver i sin artikel att på grund av patriarkala strukturer och en manlig norm som auktoritet genom historien, blir det som inte passar in i den manliga normen – vaginan – defekt.¹⁹ Om någon upplever att hen är defekt kan det antas leda till åtgärder för att inte längre vara på ”fel” sida idealet. Juridikstudent A berättade att hennes klass under sexualundervisningen i årskurs 6 hade fått skriva lappar med frågor som läraren skulle svara på, och att en av dem behandlade frågan om rakade könsorgan:

Ja, mina mentorer sa det här. Att det var ohygieniskt att ha hår mellan benen. Vart på jag gick och hets-köpte rakhyvel och bara... fattade inte vad jag skulle göra liksom.... Aah... (suck). (Juridikstudent A).

Intervjupersonen är uppgiven när hon berättar om sina mentorer och beskriver en förvirring och stress över att hon måste vidta en aktiv åtgärd för att nå upp till den *normala* standarden. Juridikstudenten berättade att hon var besviken på att lärare tillika ”vuxna personer” spred ett ideal till barn, då ett barn oftast litar på att vad de vuxna säger är riktigt. Vid intervjun med Genusvetarstudent A menade hon att osäkerheten hade minskat med åren. Hon menade att könets utseende inte hade spelat stor roll för henne:

Nej det (skratt) inte så det ser ut kanske, men det är väl mer om man är... slapp (skratt) eller så. Om man är för stor. Nu är väl den inte så stor, risken, nu när jag är så ung. (...) Men det är väl det enda jag har

¹⁹ Green, 2005, s. 174-176.

funderat på är om det inte blir skönt för att man är för stor eller liknande. (Genusvetarstudent A).

Genusvetarstudent A hade en oro över vaginans formation, vilket kan antas bero på att en idealkonstruktion om att vaginan ska vara tajt. Ett exempel på det visar Rees i sin bok då en sökning på ordet *vagina* på sajten eBay leder till tips och råd om hur en kvinna kan förbättra sitt kön. Träffarna handlar om diverse krämer som ska förbättra utseende, få vaginan att lukta bättre och förhöja sexlivet, men även så kallade ”Virgin Sticks” som ska göra vaginan tajtare. Rees menar att kvinnor på detta vis reduceras till objekt för penetration, och de som inte reduceras framstår som defekta, med vaginor som luktar illa och är för slappa.²⁰

Framställningen av kvinnlig sexualitet

Hur påverkas då sexlivet av en operation? Tidigare nämnda Green hävdar att det inte finns någon forskning som tyder på att kosmetisk intymkirurgi har någon positiv effekt på kvinnors sexualitet och funktion. Enligt Green framhäver tidningar och magasin fördelar med kosmetisk intymkirurgi, som att kvinnor skulle få bättre sexliv efteråt.²¹

Förminska dina blygdläppar och få ett bättre sexliv

Hos Citylaser i Göteborg kan vi operera både dina inre och yttre blygdläppar. Blygdläppsplastik är den vanligaste intymkirurgiska operationen som utförs. Många lider av skavande inre blygdläppar då de utför sportaktiviteter, cyklar, eller har tigha byxor och även vid samlag kan det vara ett stort problem då de kommer i kläm.²²

²⁰ Rees, 2015, s. 28-30.

²¹ Green, 2005, s. 173.

²² Citylaser Göteborg, ”Behandlingar”, flikarna *intymkirurgi* och *blygdläppsförminskning*, (hämtat 2016-12-05),

Citylaser framställde det som att en blygdläppsforminsknning leder till ett bättre sexliv, men det är oklart vilka belägg som fanns. Problem med sexlivet kan bero på mycket annat och en operation i könet medför en stor risk på grund av alla nerver i området och ärrbildningen som kan uppstå. Överläkare Lotti Hellström, intervjuad i en artikel i *Sydsvenskan*, menar att det inte finns någon dokumentation av att det är blygdläpparna som är upphov till problemen, men att kvinnor däremot kan ha hudinfektioner som kan ge obehag och smärta och därför måste undersökas. Om blygdläpparna kommer i kläm vid vaginalt samlag beror det enligt henne på bristande lubrikation.²³

Sara Rodrigues skriver att slidförsnävning är ett exempel på hur vaginans användbarhet kopplas ihop med vaginans möjlighet att ge och få heterosexuellt, penetrativt sex. Kvinnlig kosmetisk intimitet kirurgi reproducerar patriarkal makt och stereotypa idéer genom att sätta vaginans försnävning i korrelation med en större njutning för männen.²⁴ Slidförsnävning förflyttar kvinnors sexuella njutning från klitoris och tillbaka till den föräldrade idén om att normala kvinnor ska känna njutning och få orgasm via vaginalt sex, trots att många kvinnor inte får det. De kvinnor som inte får orgasm via vaginalt samlag framstår som onormala, och Rodrigues menar att detta leder till att kvinnor lider av stor genital osäkerhet.²⁵

Enligt Green har diverse operationer av det kvinnliga könet förekommit i västvärlden under århundraden, framförallt i USA och i England. Hon berättar att *klitoridektomi* (klitoris opereras bort helt eller delvis eller skadas med ett vasst tillhygge) har förekommit som metod för behandling av olika

<http://www.citylaser.se/behandlingar/intimkirurgi/blygdlappsforminsknning>. Detta citat kunde tidigare hittas på Citylasers hemsida, men texten är i skrivande stund (2017-09-30) ändrad.

²³ Werner, Maria, "Förminska blygdläppar – hjälp för kvinnor eller lagbrott?", *Sydsvenskan*, pub. 2016-10-26, (hämtat 2016-12-12), <http://www.sydsvenskan.se/2016-10-26/forminska-blygdlaappar--hjalp-for-kvinnor-eller-lagbrott>.

²⁴ Rodrigues, 2012, s. 785-787.

²⁵ Rodrigues, 2012, s. 789.

sjukdomar, eller för att få kvinnor att sluta masturbera då det har ansetts skadligt för dem. Green menar således att skärande i kvinnors könsorgan har använts för att bemästra kvinnlig sexualitet under en mycket lång tid och på många platser.²⁶ Genusvetarstudent B hade funderat på framställningen av kvinnlig sexualitet:

...det är någonting jag har känt nu på senare år, att man kanske som kvinna också ska få komma när man har sex. Jag tycker det är helt sjukt! Det finns ju inte ens med på kartan när man har sex, inte för mig eller mina vänner. Och det tycker jag visar så himla, det är ju hur man ser kvinnlig sexualitet i medier och överallt i samhället. Att det är liksom ingenting som prioriteras, att det är mannen som ska komma och då är det typ slut. Sen tycker jag liksom att orgasmen också glöms bort, jag tycker att kvinnlig onani är också tabubelagd. Också från när man var yngre har det pratats om att killar runkar och när tjejer... det är helt normalt. Och sen en tjej, alltså det pratas inte ens om att tjejer onanerar. Vissa av mina kompisar vågar inte ens säga det! Alltså, det tycker jag är... så fel! (Genusvetarstudent B).

Rättighet och acceptans

Vad kan då hända om en operation går fel? I TV-programmet *Malou efter tio* intervjuades en kvinna som kände sig stympad efter att ha genomgått kosmetisk intimitkirurgi, då plastikkirurgen hade tagit bort mer av blygdläpparna än vad patienten ville. ”Anna”, som hon kallades i programmet, ifrågasatte resultatet, men plastikkirurgen som hade opererat henne ansåg att allt hade gått rätt till och hänvisade ”Anna” till en psykolog.²⁷

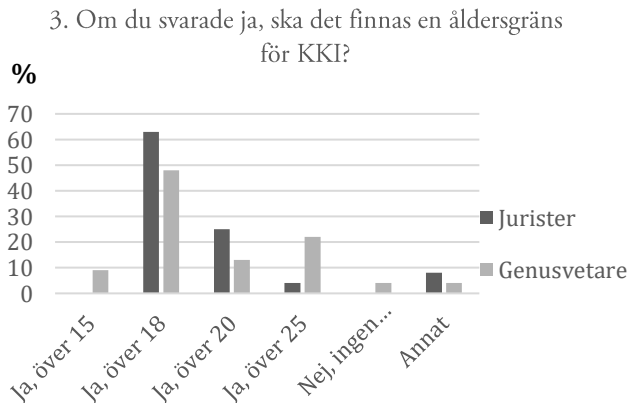
²⁶ Green, 2005, s. 159-164.

²⁷ von Sivers, Malou, sänt: 2016-12-05, ”Malou efter tio”, mellan 38:00-58:14, TV4, Hämtat från TV4play 2016-12-09, http://www.tv4play.se/program/malou-efter-tio?video_id=3671032.

Även detta är ett exempel på en auktoritet som bestämmer hur en vagina ska se ut. Juridikstudent A spekulerade i risker:

...alltså det känns konstigt om de kan utlova ett 100 procentigt resultat med det man förväntar sig. Det är ju ändå alltså mänsklig vävnad de ska hålla på att pilla med. (Paus) Det är ju svårt att så här returnera denna varan eller vad man ska säga, den här tjänsten. Det är inte som när man gör ett fasadbyte. Att man bara ”okej då får ni göra om det här”. Ehm... alltså har man, man är ju fast med det man har. Och ska man hålla på att göra ännu mer ingrepp så blir det ännu mer ärrvävnad och så bara... ah! (suckar). (Juridikstudent A).

Eftersom ingreppet är permanent anser Juridikstudent A att det är väsentligt att identifiera risker som kan uppstå. I en artikel i *Sydsvenskan* intervjuas Oya Kocabalkan i Svensk Förening för Estetisk Plastikkirurgi. Hon menar att Sverige ligger efter Europa med lagstiftningen, då det är tillåtet för

privatpraktiserande allmänläkare att utföra operationer i intimområdet utan att de har någon specialistkompetens.²⁸

Eftersom åldersgräns är en policy som klinikerna själva får bestämma, tillfrågades respondenterna om vad de ansåg. Av de som ansåg att svensk sjukvård (privat eller offentlig) ska tillhandahålla KKI tyckte 63 % av juridikstudenterna och 48 % av genusvetarstudenterna att det skulle finnas en åldersgräns på över 18 år. Juridikstudent B var dock kluven till kosmetisk intimitkirurgi och menade att normalisering av operationer leder till en ännu större press för kvinnor:

...och då kan man tänka sig ”ja men varför skulle det vara dåligt om det normaliseras?” men då tänker jag att det blir ju ändå en press, en större press på att du faktiskt ska göra någonting åt det... om du inte uppfyller idealet, att du faktiskt ska göra en åtgärd... och det kanske inte är där vi ska börja jobba om vi vill att folk ska må bra i det här samhället. Eller att tjejer ska ha bra självkänsla. Inte att de ska ta till åtgärder för att passa in i idealet för att de ska må bra. (Juridikstudent B).

Enligt FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna föds alla människor fria och jämlika, vilket bör innefatta rätten till att bestämma över sin egen kropp.²⁹ En annan mänsklig rättighet är rätten till grundläggande utbildning och denna ska syfta till att utveckla människans personlighet till fullo.³⁰ Detta bör innefatta adekvat utbildning om kön och sexualitet, vilket kan minska missnöje och kosmetiska operationer som görs av osäkerhet.

²⁸ Werner, Maria, ”Förminska blygdlappar – hjälp för kvinnor eller lagbrott?”

Sydsvenskan, pub. 2016-10-26, (hämtat 2016-12-12),

<http://www.sydsvenskan.se/2016-10-26/forminska-blygdlappar--hjalp-for-kvinnor-eller-lagbrott>.

²⁹ *Universal Declaration of Human Rights*, UN Doc. A/RES/217 (III), 10 December 1948, art. 1.

³⁰ UDHR, 1948, art. 26 (1) och (2).

Därför vore det på tiden att undersöka hur sexualundervisningen sköts i svenska skolor. Om detta är ett av de få tillfällen där ungdomar kan få undervisning om kön och sexualitet är det väsentligt att se till att undervisningen inte är idealkonstruerande och sprider stereotyper.

Moraliska motsägelser

Socialstyrelsen slog fast, som nämnts tidigare, att kosmetisk intimitkirurgi räknas som plastikkirurgi. Problematiken som uppstår är vad som händer om patienten anser att för mycket av blygdläpparna tas bort, som fallet med ovan nämnda "Anna". Om kvinnan anser att hon har blivit stympad, men fortfarande betalade för en operation och gick dit frivilligt, vems är ansvaret? Dessutom, även om kvinnlig könsstympning och kvinnlig kosmetisk intimitkirurgi görs på olika premisser och i olika kulturer, går det inte att bortse från att de utgår ifrån en gemensam nämnare – att det kvinnliga könet inte skulle vara tillräckligt bra som det är och måste ändras. Davis skriver att kvinnorna hon intervjuade var medvetna beslutsfattare, men att de fattar beslut i en social ordning som är styrd av genus- och makthierarkier.³¹ Juridikstudent B menade att västerländska kvinnor ofta anses fria från förtryck och att den kvinnliga sexualiteten är fri i Sverige, men att det kanske inte alltid är helt sant, just på grund av sådana strukturer:

Jag tänker väl typ att man... att vi tänker att vi kan göra vad vi vill, och... vara hur vi vill. Och att den... och leva ut den hur vi vill, men... sen när jag pratar med typ mina vänner eller läser om det, så är det inte så i själva verket. Utan det är också så här, vi går fortfarande runt och har tankar om hur vi borde vara som fria, svenska kvinnor som lever ut vår sexualitet att... vi har ändå en bild av hur det är, och vi agerar efter den också. Eh... men dels att man kanske ska vara aktiv, att man ska göra si eller så. Och samtidigt har vi press på hur vi ska se ut också, hur jäkla lätt är det att vara fri i sin sexualitet då? Så jag tänker väl att

³¹ Davis, 1995, s. 158.

det kanske... det är en falsk bild av frihet för att vi är egentligen så jäkla kontrollerade. (Juridikstudent B).

Varför ändra vaginan istället för normerna?

Med en historia där vaginan har varit gömd och tabubelagd, och där den kvinnliga sexualiteten har framställts som obefintlig eller sekundär, tillsammans med idealkonstruktionen av vaginan idag och en bristfällig sexualundervisning, kan det ifrågasättas hur fria och opåverkade kvinnor egentligen är i beslutet att genomgå kosmetisk intymkirurgi. Genom att inte ha ett ord för det kvinnliga könet, att tabubelägga och att framställa vaginan som äcklig eller defekt, stympas förmågan att kunna tala om sitt eget kön.

Denna studie visar att de intervjuade kvinnorna upplever att det finns en idealkonstruktion kring vaginan och att kvinnlig sexualitet inte framställs på ett rättvist sätt. Den visar att ideal konstrueras runt omkring i samhället (i enlighet med Rees tankegång) via olika kanaler som exempelvis kliniker och bikinibilder, och att det som inte räknas in i idealet framställs som defekt. Den visar emellertid också att kvinnorna är medvetna om allt detta, precis som Davis hävdade. Trots att en medvetenhet om ojämlika normer och stereotypiska ideal, har många kvinnor ändå känt en genital osäkerhet. Genom porrindustri, media och utbildning konstrueras könsideal, och utan en grundlig sexualundervisning att stå på, kan slutsatsen dras att det resulterar i onödigt stigma och missnöje. Detta kan leda till att kvinnor genomgår kosmetisk intymkirurgi för att upphöja sig till idealet.

Att förbjuda kosmetisk intymkirurgi är dock problematiskt då det dels kan inskränka rätten till ens egen kropp och dessutom kan det vara svårt att dra en gräns vid vad som är kosmetiskt och medicinskt. Naturligtvis ska kvinnors problem inte trivialiseras. Det är mycket viktigt att det finns adekvat vård för medicinsk intymkirurgi, exempelvis förlossningsskador och rekonstruktion av könsstympade kvinnor och flickor. Kvinnosjukvården behöver utvecklas för att alla kvinnor som lider ska få hjälp. Dessutom är det av största vikt att

kvinnlig könsstympning fortsätter att vara förbjudet och att denna grymma tortyr och kontroll över kvinnors kön och sexualitet motarbetas på alla möjliga sätt.

Det går emellertid inte att bortse ifrån att slidförsnävning rekonstruerar trötta stereotyper om heterosexualitet och tillfredsställelse enbart genom vaginal penetration. Dessutom reproduceras ideal om att vaginan ska vara tajt, liten och mannens motpol, istället för ett eget självständigt kön. Det problematiska med intimkirurgi är att kvinnor uppmanas till att operera sig när cykelsadlar eller tajta jeans skaver, istället för att det ska finnas andra klädesplagg eller andra cykelsadlar. Vävnaden i ett kön är känslig och en misslyckad operation kan leda till men för livet, för att inte tala om att en av de viktigaste punkterna för kvinnlig sexuell njutning, klitoris, sitter där. Det finns heller ingen garanti för att ett dåligt självförtroende försvinner eller att sexlivet förbättras efter en operation. Istället för att anpassa kvinnor till orealistiska normer, bör normer justeras till hur kvinnor faktiskt ser ut – vilket är olika.

Referenser

- Brodda, Hanna, ”Läkare varnar för skönhetsoperationer i könet”, *Dina Mediciner*, pub. 2013-06-03, senast uppdaterad 2014-06-10, (hämtat 2016-11-22), <http://dinamediciner.se/nyheter/lakare-varnar-skonhetsoperation-i-konet>.
- Citylaser Göteborg, ”Behandlingar”, flikarna *intimkirurgi* och *blygdläppsforminsknig*, (hämtat 2016-12-05), <http://www.citylaser.se/behandlingar/intimkirurgi/blygdlappsforminsknig>.
- Davis, Kathy, 1995, *Reshaping the female body. The Dilemma of Cosmetic Surgery*, London: Routledge.
- Green, Fiona J., 2005, ”From clitoridectomies to ‘designer vaginas’: The medical construction of heteronormative female bodies and sexuality through female genital cutting”, *Sexualities, Evolution and Gender*, Vol. 7, nr. 2.
- Rees, Emma L. E. *The Vagina. A Literary and Cultural History*, 2015, Lonon: Bloomsbury.
- Rodrigues, Sara, 2012, ”From vaginal exception to exceptional vagina: The biopolitics of female genital cosmetic surgery”, *Sexualities*, nr. 15, vol. 7.

- Satu Elo & Helvi Kyngäs, 2008, "The qualitative content analysis process", *Journal of Advanced Nursing*, nr. 1, vol. 62.
- SFS, Lag (1982:316), samt lag (1998:407), *Med förbud mot könsstympning av kvinnor*, Socialdepartementet.
- Universal Declaration of Human Rights*, UN Doc. A/RES/217 (III), 10 December 1948.
- Victoriakliniken, "Behandlingar", fliken *intimkirurgi*, (hämtat 2016-12-05), <http://www.victoriakliniken.com/behandlingar/intimkirurgi/>.
- von Sivers, Malou, sändt: 2016-12-05, "Malou efter tio", mellan 38:00-58:14, TV4, Hämtat från TV4play 2016-12-09, http://www.tv4play.se/program/malou-efter-tio?video_id=3671032.
- Vårdguiden 1177, "Sex och relationer", flikarna *kroppen* och *kvinnans yttre könsorgan*, redaktör Johan Nilsson, pub. 2013-11-13, (hämtat 2016-12-05), <http://www.1177.se/Stockholm/Tema/Sex-och-relationer/Kroppen/Kvinnans-yttre-konsorgan/>.
- Werner, Maria, "Förminska blygdlappar – hjälp för kvinnor eller lagbrott?" *Sydsvenskan*, ansvarig utgivare: Pia Rehnquist, pub. 2016-10-26, (hämtat 2016-12-12), <http://www.sydsvenskan.se/2016-10-26/forminska-blygdlappar-hjalp-for-kvinnor-eller-lagbrott>.
- Werner, Maria, "Kunskapen om underlivets normala anatomi och funktion inte tillräcklig", *Sydsvenskan*, ansvarig utgivare: Pia Rehnquist, pub. 2016-09-27, (hämtat 2016-11-23), <http://www.sydsvenskan.se/2016-09-27/kvinnor-begar-att-fa-sina-underliv-stympade>.
- Wärngård, Mia, "Intimkirurgi strider inte mot lagen", *Dagens medicin*, ansvarig utgivare: Christina Kennedy, pub. 2004-04-14, (hämtat 2016-12-09), <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2004/04/14/intimkirurgi-strider-inte-mot-lagen/>.

